

Nr 13.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång; given Stockholms slott den 12 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

F ö r s l a g

till

L a g**angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928
(nr 196) om galtbesiktningstvång.**

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 om galtbesiktningstvång¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Där förhållandena — — — del därav.

Galtbesiktningstvång kan i enlighet med vad nedan sägs vara antingen begränsat eller allmänt.

2 §.

Inom område, där begränsat galtbesiktningstvång införts, må icke galt, med mindre den med hänsyn till svinavelns ståndpunkt inom orten prövats vara lämplig för betäckningsändamål, vare sig kostnadsfritt eller mot ersättning användas till betäckning av hondjur, som tillhör annan än galtens ägare, och ej heller, därest galten äges av två eller flera personer samfällt, till betäckning av hondjur, som tillhör någon av dem enskilt.

Där allmänt galtbesiktningstvång gäller, må annan galt än sådan som i överensstämmelse med vad i första stycket sägs prövats vara lämplig över huvud taget icke användas till betäckning.

Angående prövning, som nu nämnts, meddelas närmare bestämmelser av Kungl. Maj:t.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1946.

Förordnande om införande av galtbesiktningstvång, som meddelats före lagens ikraftträdande, skall anses gälla begränsat galtbesiktningstvång.

¹ Senaste lydelse av 2 §, se 1931:54.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om *ändrade bestämmelser rörande galtbesiktningstvång* samt anför därvid följande.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 189 beslöt 1928 års riksdag lagstiftning om galtbesiktningstvång och lag därom utfärdades den 14 juni 1928 (nr 196). Sedan däri vidtagits ändring genom lag den 2 april 1931 (nr 54), gäller i huvudsak följande. Enligt 1 § äger Kungl. Maj:t, där förhållandena inom hushållningssällskaps område sådant påkalla, på framställning av sällskapet och vederbörande landsting förordna, att galtbesiktningstvång skall införas inom sällskapet område eller del därav. Inom område, där galtbesiktningstvång införts, får enligt 2 § icke galt, med mindre den med hänsyn till svinavelns ståndpunkt inom orten prövats vara lämplig för betäckningsändamål, vare sig kostnadsfritt eller mot ersättning användas till betäckning av hondjur, som tillhör annan än galtens ägare, och ej heller, därest galten äges av två eller flera personer samfällt, till betäckning av hondjur, som tillhör någon av dem enskilt. Om prövning, som nyss nämnts, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 7 december 1928 (nr 453) meddelat närmare bestämmelser (i viss del ändrade genom kungörelse den 2 april 1931, nr 55).

Galtbesiktningstvång är numera infört i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län.

Vid olika tillfällen har hos Kungl. Maj:t gjorts framställningar om skärpning av bestämmelserna rörande galtbesiktningstvång, främst i syfte att förhindra försäljning av suggor, som härstammade från eller vore betäckta av icke godkända galtar. Sålunda har *Sveriges slakteriförbund* i skrivelse den 17 februari 1937 anfört i huvudsak följande.

Den ökade svinskötseln i landets skogsbygder inbjöde till spekulation i försäljning av såväl smågrisar som avelsdjur. Därvid vore anordnandet av auktioner på dräktiga suggor det mest uppmärksammade tillvägagångssättet.

På grund av den ökade efterfrågan på dräktiga suggor till områden där den rätta uppfattningen om djurens kvalitet icke slagit igenom uppträdde tillfälliga spekulanter som säljare. Dessa utbjöde ofta suggor av mycket låg kvalitet bestående av inköpta svin, om vilkas härstamning inga upplysningar kunde lämnas, och betäckta av fargaltar, om vilkas egenskaper ingenting vore känt. Med den utveckling som svinuppfödningen numera tagit låge faran för att få svinstammen försämrad nära till hands. I varje fall komme det inflytande till svinstammens höjande, som avsåges med lagen om galtbesiktningstvång, att på ett betänkligt sätt neutraliseras. Det vore därför en angelägenhet av synnerlig vikt att genom utvidgad lagstiftning, i den mån sådan kunde genomföras utan alltför stort intrång i den enskildes frihet att handla, skapa garantier för att avelsarbetet på detta område icke äventyrades. Slakteriförbundet hemställde därför om sådan ändring i lagen om galtbesiktningstvång, att de framgångar som vunnits beträffande svinstammens kvalitet icke äventyrades genom ansvarslös betäckning med okända galtar och försäljning av mindervärdiga suggor.

Malmöhus läns småbrukarförbund har sedermera i skrivelse den 20 oktober 1943 hemställt, dels att lagen om galtbesiktningstvång måtte så kompletteras att inom område där lagen tillämpades ej finge annat än för omedelbar nedslaktning till försäljning utbjudas hondjur av svin, betäckt av fargalt som icke förklarats lämplig för betäckningsändamål, dels ock att åtgärder måtte vidtagas för införande av särskild avgift å suggor som utbjödes till salu å offentlig auktion.

Förbundet har i sin skrivelse erinrat om att överskott rådde på smågrisar. För småbruket, där svinskötseln vore av stor ekonomisk betydelse och där den inriktades på produktion av smågrisar för försäljning, tedde sig den dåvarande situationen på detta område högst allvarlig. Av grundläggande betydelse för svinstockens storlek vore antalet avelssuggor. När det därför gällde att begränsa produktionen eller att hindra dess utökning, måste i första hand antalet suggor regleras. Därvid borde i främsta rummet uppmärksamheten riktas mot de alltför talrikt förekommande, i rent spekulationssyfte anordnade auktionerna å dräktiga ungsuggor. Härom har förbundet vidare anfört.

Under de senaste åren har det blivit vanligt åtminstone inom Malmöhus län att anordna auktioner å dräktiga ungsuggor. Härvid utbjudas och säljas i många fall djur av mycket låg kvalitet, ofta bestående av inköpta svin, om vilkas härstamning ingenting är känt, och vilka sedan betäckts av en fargalt av vanligen mycket låg kvalitet. Då därtill kommer, att ifrågavarande suggor oftast själva äro av olämplig typ och dessutom betäckta tidigt, varigenom deras utveckling ytterligare hämmats, är det uppenbart, att spridningen av dylika så kallade avelssuggor och deras avkomma allvarligt måste skada svinaveln samt vara ägnad att i väsentlig mån försvaga det inflytande till svinstammens höjande i kvalitativt avseende, som avsetts att åstadkommas genom den med statsmedel understödda svinpremieringen och utfärdad lag om galtbesiktningstvång. Dylika auktioner ha aldrig haft någon annan uppgift att fylla än att bereda säljaren vinst. Det är framför allt ur småbrukets synpunkt synnerligen angeläget att i tid vidtaga effektiva åtgärder till förhindrande av eller i varje fall för utövande av kontroll på sådana auktioner. Det bör här framhållas, att det med detta icke avses auktioner å verkliga avelssuggor, fallna efter kontrollerade och vid försöksstation prövade föräldrar.

Tvärtom synes spridningen av goda avelsdjur, som kunna vara ägnade att föra aveln framåt, på intet sätt böra hindras, utan snarare med lämpliga medel understödjas. Flertalet auktioner på dräktiga ungsuggor avse emellertid djur av allt annat än god kvalitet, och det är mot dem åtgärderna böra riktas. Trots allt samla dylika auktioner å mindervärdiga djur en stor publik. På grund av den köpande allmänhetens okritiska inställning göra anordnarna av dylika auktioner en god vinst å de försålda djuren. Det synes även böra påpekas att den vanligen rätt utsträckta auktionskrediten i sin mån verkar animerande på köplusten och frestar mången att å sin sida verkställa inköp i ren spekulatio. Alla dessa suggors avkomma tynga emellertid marknaden, dels på grund av sitt antal, och dels på grund av sin låga kvalitet. Det synes därför vara av stor vikt, att statsmakterna i första hand inrikta åtgärderna till förhindrande av dylika auktioners anordnande.

Att genom upplysning och på frivillighetens väg hindra anordnandet av spekulationsauktioner å ungsuggor är enligt de erfarenheter, som kunnat göras, så gott som uteslutet. För att detta skall kunna ske, fordras därför, liksom när lag om galtbesiktningstvång på sin tid påyrkades, ett ingripande genom lagstiftningsåtgärder. En eventuell lagstiftning i detta syfte synes lämpligen böra ske i anslutning till lagen om galtbesiktningstvång. Det står i full överensstämmelse med nämnda lag och är en logisk följd av denna, att en djurägare, som bjuder ut suggor till försäljning, är skyldig underkasta sig i princip liknande bestämmelser, som gälla för upplåtande av fargalt till andra än egna suggor. Det synes därför vara en rimlig fordran, vilken även helt sammanfaller med småbrukets ekonomiska intressen, att inom området, där lag om galtbesiktningstvång tillämpas, suggor icke må utbudas annat än för omedelbar nedslaktning, för så vitt de icke betäckts av en fargalt, som efter prövning förklarats lämplig för betäckningsändamål inom området. Härigenom kan åtminstone viss kontroll å den fargalt, som betäckt suggorna, verkställas, men det är uppenbart, att det vore önskvärt, att kontrollen jämväl kunde utsträckas till att omfatta de salubjudna suggorna, vilket lämpligen kan ske i samband med besiktningen av den fargalt, som utfört betäckningen. Ävensom synes det vara starkt motiverat föreskriva, att anordnare av auktion å dräktiga ungsuggor är skyldig erlägga viss avgift för varje försåld sugga, vilken avgift allt efter växlingarna i suggstockens storlek, bör kunna höjas respektive sänkas.

Över denna framställning har lantbruksstyrelsen avgivit infortrat utlåtande. Vid detta fanns fogat yttrande av Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott.

I anledning av förenämnda två framställningar upprättades i juli 1945 inom jordbruksdepartementet en promemoria med förslag till viss ändring i lagen om galtbesiktningstvång. Häröver ha yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen efter hörande av hushållningssällskapens förvaltningsutskott i Stockholms län och stad, Uppsala, Östergötlands och Kronobergs län, Kalmar läns norra och södra delar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs läns norra del, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län, ävensom av medicinalstyrelsen, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk (RLF) och Svenska svinavelsföreningen.

I *promemorian* har framhållits bland annat, att staten på olika sätt stödde anskaffningen av goda handjur för husdjursaveln och att statsbidrag sedan

flera år utginge för dylika ändamål. Genom lagarna om hingstbesiktningstvång och galtbesiktningstvång hade möjligheter öppnats att förhindra användningen av mindervärdiga handjur för betäckning, vilket kunde ske genom att besiktningstvång infördes. Enligt båda de nu berörda lagarna vore emellertid förbudet att använda ett icke godkänt handjur begränsat till att avse betäckning av annan tillhörigt hondjur. Ägaren av en hingst eller fargalt, som icke ansåges lämplig för avel, kunde alltså, även där besiktningstvång gällde, använda ett sådant djur för beteckning av egna hondjur. Nu berörda begränsning av räckvidden för lagstiftningen hade, i vad avsåge galtbesiktningstvånget, medfört att syftet med lagbestämmelserna i betydande grad icke kunnat uppnås. Suggor som betäckts av olämpliga fargaltar hade nämligen i icke ringa utsträckning försålts för avel. Uppenbart vore att detta förhållande icke kunde anses tillfredsställande. Det förslag till fullständigande av bestämmelserna i lagen om galtbesiktningstvång som närmast blivit ifrågasatt — nämligen införandet av förbud att för annat ändamål än omedelbar nedslaktning till försäljning utbjuda hondjur av svin, betäckt av fargalt som icke förklarats lämplig för avel — torde emellertid vara förenat med betydande olägenheter. Sålunda kunde säljaren för att fria sig från ansvar göra ett formellt förbehåll, att försäljningen skedde för omedelbar nedslaktning, och om köparen trots detta läte djuret leva och lämna avkomma, kunde säljaren ej rimligen göras ansvarig därför. För att lagen skulle få någon verkan måste då även köparen åläggas straffansvar. En sådan lösning av frågan syntes knappast kunna förordas. Mest rationellt skulle givetvis vara, om man kunde helt förbjuda användningen för betäckningsändamål av fargaltar, som icke ansåges därtill lämpliga. En åtgärd av dylik innebörd syntes dock innebära ett alltför stort intrång i den enskildes handlingsfrihet för att i första hand kunna förordas.

Enligt vad i promemorian framhållits ansåges däremot såsom en lämplig skärpning av gällande bestämmelser kunna ifrågasättas att föreskriva skyldighet för säljare av hondjur av svin över en viss ålder, förslagsvis sex månader, att i samband med försäljningen lämna köparen vissa uppgifter rörande djurets härstamning och betäckningsförhållanden. Detta syntes böra ske på det sätt, att säljaren ålades att till köparen överlämna ett härstamningsbesked i enlighet med formulär som fastställdes av lantbruksstyrelsen. Sådant handling syntes böra avlämnas oavsett om köparen fordrade detta eller icke. För underlåtenhet att lämna härstamningsbesked och för avgivande av oriktig uppgift borde straffbestämmelserna i lagen om galtbesiktningstvång gälla. Härstamningsbesked syntes icke behöva lämnas då djur försålles för omedelbar nedslaktning.

En författningsändring i överensstämmelse med vad nu antytts kunde, enligt uttalande i promemorian, antagas icke blott begränsa möjligheterna att försälja suggor, som blivit betäckta av icke godkända galtar, utan även tillgodose det framförda önskemålet att motverka avyttrandet av suggor med okänd härstamning.

I yttrandena över det i promemorian framlagda förslaget ha framförts delade meningar om lämpligaste sättet att råda bot för de mindre tillfredsställande förhållanden som, enligt vad från åtskilliga håll vitsordats, nu rådde på ifrågavarande område. Medan förslaget om införande av skyldighet för säljare att i härstamningsbesked lämna vissa uppgifter om det djur som såldes blivit tillstyrkt i ett flertal yttranden, har i andra en sådan åtgärd icke ansetts tillfyllest eller lämplig utan i stället förordats införande av förbud att, inom område där galtbesiktningstvång gäller, över huvud taget till betäckning använda galt som icke prövats vara lämplig. Enligt uttalanden i några yttranden vore en fortsatt upplysningsverksamhet att föredraga.

Ur yttrandena må här i övrigt återgivas följande.

Lantbruksstyrelsen har funnit angeläget, att åtgärder vidtoges i syfte att förebygga den okontrollerade handel med dräktiga suggor, som i viss utsträckning förekomme jämväl inom områden, där lagen om galtbesiktningstvång ägde tillämpning. Detta önskemål torde dock icke kunna tillgodoses medelst den föreslagna skyldigheten att avlämna härstamningsbesked. För att denna anordning skulle bli effektiv fordrades jämväl skyldighet att märka de försålda djuren, en åtgärd som, icke minst av ekonomiska skäl, knappast kunde anses tillräddig beträffande samtliga saluförda svinkreatur. Styrelsen, som icke heller ansåge sig böra förorda förbud att använda icke godkänd galt till betäckning av galtägarens egna djur, ansåge det tillsviare bli nödvändigt att söka avhjälpa missförhållandena genom fortsatt upplysningsverksamhet rörande betydelsen av ett kontrollerat avelsmaterial.

Uppsala läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har framhållit, att det föreslagna åläggandet för säljare av sugga att överlämna härstamningsbesked syntes vara ett enkelt, föga betungande och tämligen effektivt medel att förhindra okontrollerad handel med hondjur av svin. Bestämmelsen borde dock kompletteras med en föreskrift om märkningskyldighet för att möjliggöra identifiering av det djur som avsåges i beskedet.

Liknande uttalanden rörande lämpligheten av den i promemorian föreslagna lösningen ha gjorts av *hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Älvsborgs läns norra del*, *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet landsbyggdens folk*.

Stockholms läns och stads samt *Kronoberg läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott* ha särskilt understrukit vikten av att härstamningsbeskedet överlämnades senast vid köpets avslutande.

Blekinge läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott, som ansett en skärpning av nu gällande bestämmelser synnerligen välbehöfvig, har framhållit, att användandet av godkänd galt enligt utskottets mening vore av så stor betydelse för en framgångsrik svinavel, att ett för envar gällande tvång att begagna sådan galt borde föreskrivas. Därmed undginges nödvändigheten att utöva kontroll genom märkning av djuren.

Kristianstads läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott, som jämväl uttalat sig för införande av förbud mot användning för betäckningsändamål av icke godkänd galt, har som skäl härför framfört följande synpunkter.

Till svinbesättningarna vid länets många småbruk användas så gott som uteslutande besiktigade föreningsgaltar. Vid de större gårdarna håller man i allmänhet galtar, som inköpts från framstående svinbesättningar eller, om de äro av egen uppfödning, äro sådana, att de på grund av härstamning och egenskaper skulle blivit godkända vid besiktning. En och annan gång förekommer emellertid, att en mera affärsbetonad ägare till svinbesättning anskaffar antingen genom inköp eller genom egen uppfödning ett större antal suggrisar och en unggalt utan hänsyn till vare sig härstamning eller utseende, uppföder dessa tillsammans i en flock på billigaste sätt och sedermera försäljer ungsuggorna på s. k. avelsdjursauktion, med god nettobehållning. Det är beklagligt, att ett fåtal personer i rent förvärvssyfte skola kunna bedriva dylik uppfödning och försäljning av mindervärdigt avelsmaterial. Härigenom tillbakasätts de resultat, som uppnåtts genom jordbrukarnas arbete, samt genom statens och hushållningssällskapens verksamhet för förbättrandet av svinaveln. Sällskapet anser därför, att kraftiga åtgärder böra vidtagas mot detta.

Den föreslagna skyldigheten för säljaren att tillstålla köparen härstammingsbesked kan, även om detta skulle åsamka säljaren besvär, ej vara tillfyllest. Säljaren kan alltid kalla såväl fader och moder som föregående generationsindivider vid namn och ange detta i ett härstammingsbesked. Det kan ifrågasättas om ej dylika härstammingsbesked skulle giva sken av att djuren vore till och med bättre än vanliga bruksdjur och därigenom direkt motverka den ifrågasatta lagändringens syfte.

Enär så gott som samtliga i länet använda galtar äro besiktigade eller av sådan beskaffenhet, att de skulle godkännas vid besiktning, och då avelsmaterialet i länet är av sådan kvalitet och mängd, att tillräckligt med goda galtar kunna produceras, vore det enligt sällskapets mening riktigast och enklast att stadga förbud för användning av galt, som icke är godkänd vid besiktning. Länets jordbrukare skulle hälsa ett sådant förbud med tillfredsställelse.

Hallands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har ansett de föreslagna härstammingsbeskeden, om dessa icke bleve förbundna med märkning av djuren, kunna befaras allvarligt rubba förtroendet för härstammingsuppgifter och identitet inom husdjursaveln. Det mest rationella vore enligt utskottets mening att helt förbjuda användningen för betäckningsändamål av galtar, som icke vore därtill lämpliga.

Skaraborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har framhållit, att det ur svinskötelsens synpunkt vore långt ifrån tillfredsställande, att försäljning finge ske av svin, som vore fallna efter icke godkänd galt, och av suggor, betäckta av sådan galt, men förklarat sig anse, att bestämmelser till förhindrande härav svårligen kunde tillskapas utan att träda den enskildes rätt att förfoga över sin egendom för nära. Det i promemorian framförda förslaget avstyrktes på grund av de svårigheter som skulle uppstå att kontrollera härstammingsbeskedens riktighet.

Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har likaledes avstyrkt förslaget, vars genomförande enligt utskottets mening komme att verka tyngande på den legitima handeln utan att förhindra den icke önskvärda. Den senare hade för övrigt minskat till följd av stigande upplysning.

Svenska svinavelsföreningen har med instämmande i förslagets syftemål uttalat, att de ifrågasatta härstammingsbeskeden icke blott bleve utan bety-

delse, om de ej förenades med märkning och kontroll, utan även kunde befaras bliva skadliga och direkt motverka sitt syfte genom att leda till en legalisering av den handel med okontrollerat djurmaterial som man velat förhindra. Enda sättet att genom lagen om galtbesiktningstvång erhålla en effektiv kontroll över avelsdjursmaterialet i dess helhet vore enligt föreningens mening att utvidga lagen till att gälla samtliga galtar och således även sådana, som endast användes i ägarens egen besättning. Farhågorna för en sådan åtgärd syntes föreningen vara betydligt överdrivna.

Enligt nuvarande bestämmelser om galtbesiktningstvång är det inom de delar av landet, där galtbesiktningstvång gäller, förbjudet att använda galt, som icke godkänts, till betäckning av hondjur, som tillhör annan än galtens ägare, eller att, om galten äges av flera personer samfällt, använda den till betäckning av hondjur, som äges av någon av dem enskilt. Bestämmelserna lägga däremot icke hinder i vägen för användningen av icke godkänd galt vid betäckning av egna hondjur. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har detta medfört att syftet med ifrågavarande bestämmelser inom vissa delar av landet icke tillfredsställande tillgodosetts. Sålunda har, framförallt vid auktioner, saluförts underhålligt avelsmaterial varigenom svinstammens kvalitet sjunkit inom områden, som man velat skydda häremot. Särskilt har till följd härav skada uppstått för det mindre jordbruket, till vilket detta sämre svinmaterial inköpts. Med hänsyn härtill synes påkallat, att möjligheter öppnas att få till stånd en bättre ordning härutinnan.

*Departements-
chefen.*

I detta hänseende har såsom framgår av det anförda framförts olika förslag. Sålunda har i den från jordbruksdepartementet utremitterade promemorian ifrågasatts införande av skyldighet för säljare av hondjur av svin, som uppnått viss ålder, att i ett s. k. härstamningsbesked lämna vissa uppgifter om det sålda djurets härstamning och betäckningsförhållanden. Därigenom skulle köparen beredas möjlighet att bättre bedöma värdet av det utbudna djuret, varmed jämväl skulle följa att sådan försäljning av avelssvin som icke kunde anses önskvärd motverkades. Emellertid torde, såsom i åtskilliga yttranden framhållits, den föreslagna åtgärden knappast komma att bli effektiv eller medföra åsyftad verkan med mindre den förbindes med skyldighet att märka de djur som säljas. Att föreskriva en så betungande förpliktelse torde för nu ifrågavarande ändamål knappast kunna anses skäligt. Då skyldigheten att utfärda och avlämna härstamningsbesked därjämte skulle i icke ringa grad tynga sådan försäljning av avelssvin, mot vilken några befogade anmärkningar icke kunna riktas, finner jag den ifrågasatta utvägen knappast utgöra en tillfredsställande lösning av föreliggande spörsmål.

Såväl i promemorian som i åtskilliga yttranden har uttalats, att det torde vara mest rationellt att förbjuda användning över huvud taget av icke godkända galtar till betäckning inom de delar av landet, där galtbesiktningstvång anses böra gälla. Även om ett sådant allmänt förbud skulle anses innebära ett visst ingrepp i den enskildes näringsfrihet, anser jag mig likväl med

hänsyn till det intresse, som därigenom skulle tillgodoses, böra tillstyrka, att möjlighet öppnas att meddela ett dylik förbud inom områden, där nuvarande förhållanden i förevarande avseende måste betraktas som otillfredsställande. Därest ett allmänt förbud mot begagnande av icke godkänd galt endast må utfärdas efter framställning från såväl landstinget som hushållningssällskapet, torde näppeligen någon berättigad invändning kunna göras mot denna lösning av den föreliggande frågan. I anslutning härtill torde alltså sådan ändring i gällande bestämmelser om galtbesiktningstvång böra vidtagas, att Kungl. Maj:t må kunna efter framställning av vederbörande landsting och hushållningssällskap förordna, att inom visst område skall införas allmänt galtbesiktningstvång, innebärande förbud att över huvud taget för betäckning använda icke godkänd galt. Möjlighet synes mig dock alltjämt böra finnas att åt galtbesiktningstvång giva samma begränsade omfattning som hittills. Genom denna anordning synas de olika intressen som kunna vara i behov av stöd allt efter förhållandena inom olika landsändar kunna erhålla erforderligt skydd.

Den föreslagna författningsändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1946. Förordnande om införande av galtbesiktningstvång, som meddelats före ikraftträdandet, torde böra anses gälla sådant begränsat galtbesiktningstvång, som nyss angivits.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång*.

Departementschefen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition förelägga riksdagen berörda författningsförslag till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Herlitz.